

JOCUL DIDACTIC MUZICAL

-importanță și clasificare-

”Omul nu este întreg decât atunci când se joacă”

Schiller

Vârsta preșcolară este vârsta jocului. În domeniul educației jocul a fost asociat cu libertatea de expresie și reprezintă elementul central al formării, educării și dezvoltării copilului.

Prin folosirea jocului în scopuri educative s-au creat jocurile didactice, prin care educatoarele realizează o mare parte din sarcinile instructiv-educative ale activității din grădiniță. Termenul „didactic” indică „latura instructivă care devine parte integrată și se concretizează printr-un anume volum de cunoștințe, de acțiuni obiectuale și mintale pe care le solicită”.

Caracteristica esențială a jocului didactic constă în îmbinarea unitară și armonioasă a sarcinilor de învățare – exersare cu funcții specifice învățării. Jocurile didactice au dublu scop. Pe de o parte instruiesc copiii într-un anumit domeniu al cunoașterii, iar pe de altă parte sporesc interesul copiilor pentru activitatea respectivă prin utilizarea elementelor distractive, caracteristice jocului care facilitează atingerea scopului formativ-educativ urmărit.

Jocul didactic, ca mijloc de bază în activitatea preșcolară, realizează una dintre cele mai importante roluri ale educației preșcolare, aceea de a-i învăța pe copii o varietate de noutăți, jucându-se în mod organizat. Dintre toate artele, cea mai apropiată de sufletul omesc este muzica, ea fiind prezentă în viața omului în toate etapele dezvoltării sale. Educația muzicală ocupă un loc important în grădinița de copii. Accesibilă copiilor înaintea cuvântului muzica impresionează de timpuriu pe copii. Ea le trezește în suflet stări emoționale plăcute și puternice, le dezvoltă treptat sensibilitatea și receptivitatea artistică, contribuind la crearea premiselor necesare dezvoltării reprezentărilor muzicale și sentimentelor estetice.

Se promovează abordarea educației muzicale exclusiv prin joc. Perceperea, însușirea și interpretarea muzicii reprezintă premisa de bază în formarea unor deprinderi muzicale, în cultivarea unor atitudini. Se impune orientarea spre contactul direct cu muzica, aceasta fiind forma spontană și naturală de manifestare a copilului, încă de la cea mai fragedă vârstă.

Copilul este familiarizat cu elementele muzicii accesibile înțelegerii lui, cu ritmul și melodia în activitățile de cânt și joc. Treptat, începând cu grupa mică, se dezvoltă la toți copiii simțul ritmului și auzul muzical. Copiii se mișcă în ritmul muzicii, interpretează cântecele potrivite vârstei lor. Copiii sunt deprinși să asculte muzica, s-o simtă, s-o înțeleagă și s-o țină minte pentru a o putea executa, cântând sau jucând în colectiv sau individual.

În educația muzicală a preșcolărilor, jocul didactic muzical este frecvent folosit și prin varietatea și diversitatea lui dezvoltă imaginația, creativitatea, stimulează spiritul de inițiativă și de echipă, dezvoltând de asemenea deprinderile de muncă independente. Putem numi joc didactic muzical „acea activitate ce contribuie la exersarea, consolidarea curriculum-ului școlar sau a programei școlare sau modelează comportamentul elevului în fața muzicii sau a oricărei sonorități din lumea ce îl înconjoară pe copil.”

O clasificare cât mai exactă a jocurilor didactice muzicale ne este prezentată de Anca Ilea (1992).

După mijlocul didactic cu care se combină, jocul didactic muzical poate fi:

- ✓ Jocuri muzicale cu suport pe cântec;
- ✓ Jocuri muzicale cu suport pe exercițiu;
- ✓ Jocuri muzicale cu suport pe audiții;

În funcție de sarcina muzicală urmărită, jocurile muzicale se clasifică în:

- ✓ Jocuri muzicale melodice;
- ✓ Jocuri muzicale ritmice;
- ✓ Jocuri muzicale cu mișcări sugerate de textul cântecului;
- ✓ Jocuri dans;
- ✓ Jocuri muzicale pentru însușirea elementelor de expresie;
- ✓ Jocuri muzicale pentru diferențierea timbrelor;
- ✓ Jocuri muzicale armonico-polifonice;
- ✓ Jocuri muzicale pentru cultura vocală;
- ✓ Jocuri muzicale de creație;
- ✓ Jocuri muzicale spectacol.

V. Vasile (2004) și G. Munteanu (1999) clasifică jocurile didactice muzicale după obiectivul prioritar urmărit:

- ✓ De formare a unor deprinderi și capacități specifice jocurilor melodice ritmice, pentru însușirea și cunoașterea nuanțelor și tempoului, a armoniei și polifonicii, a disocierii timbrurilor vocale și instrumentale;
- ✓ De socializare prin activitățile muzicale: pentru formarea spiritului de echipă, depășirea timidității și formarea unei aderări la un concept;
- ✓ De cultivare a creativității, fanteziei, imaginației: jocuri de construire a formei unui cântec, jocuri de asociere la o mișcare dată a unor elemente extramuzicale, jocuri-portrete muzicale.

Cele mai importante și mai des utilizate jocuri didactice muzicale sunt cele melodice și ritmice. Jocurile muzicale melodice ca *Ursul și pasărele*, *Cloșca cu pui*, *Cântă cu un sunet mai înalt decât acesta*, *Desenează ce cânt*, *Cântă ce am arătat*, *Plasează jetonul pe scărița muzicală*, *Colorează imaginile corespunzătoare sunetelor audiate* aduc importante contribuții la formarea deprinderilor de a executa și de a valorifica elementele melodice.

Înainte de a putea cânta o melodie, copilul preșcolar își manifestă simțul pentru ritm. Ritmul reprezintă mișcare și este „este elementul muzical care dă viață muzicii”. Muzica are trei elemente dintre care copilul preșcolar le folosește pe primele două: ritmul și melodia (al treilea element – armonia). Fără ritm, celelalte elemente nu pot exista. Prin diversitatea jocurilor ritmice ca *Răspunde cântând*, *Numără sunetele*, *Bate cum auzi*, *De-a dirijorul*, *Ce cântec se bate așa*, a versurilor populare și a numărărilor ritmice se constituie cea mai bună bază pentru dezvoltarea simțului ritmic.

Jocul didactic muzical este foarte important în grădiniță, având un rol covârșitor, întrucât este o activitate care prin varietatea și diversitatea lui produce satisfacții și plăceri copiilor, îi atrage și îi interesează, răspunzând nevoilor copiilor de exprimare, afectivitate și frumos.

Bibliografie:

- E. Gheorghian; M. Taiban –*Metodica jocului și a altor activități la copiii preșcolari* – Editura Didactică Pedagogică, București, 1979
- L. Ezechil; M.E. Pausi Lazarescu- *Laborator Preșcolar* –Ed. V&I Integral, București, 2002
- G. Munteanu- *Metodica predării educației muzicale în gimnaziu și liceu* – Ed. Sigma, București, 1999

Prof. Gabriela IUSUF

Școala Gimnazială Mihai Bravu, Tulcea

